

UTJECAJ BORA NA PRINOS I KAKVOĆU ŠEĆERNE REPE

Gotovo koliko dugo proizvodimo šećernu repu u Hrvatskoj (preko 100 godina) isto toliko je aktualna priča o Boru (Br) mikroelementu koje jako utiče na količinu i kakvoću u proizvodnji šećerne repe. Istina je jedna, svake godine trpimo veće ili manje gubitke, što zavisi o klimatskim prilikama. U sušnim godinama štete od nedostatka bora su veće.

Ima još jedna nepovoljnost za uzgoj šećerne repe, a to je da repa traži neutralno ili vrlo slabo kiselo tlo, a upravo na takvim tlima je ispiranje Bora značajno.

Gotovo sva tla Slavonije i Baranje, te Podravine su prirodno slabo opskrbljena Borom.

Istraživanja dr. Kristela-Institut za šećernu repu 2003.g. pokazuju nedostatak Bora na više lokacija, gdje se kreće od 0,09 - 0,45ppm, a optimalne koncentracije- što zavisi o tipu tla bile bi 0,40 - 0,70 ppm.

Mi smo vjerojatno jedna od rijetkih zemalja, gdje se šećerna repa gnoji od oka bez prethodne kemijske analize tla.

Zbog toga što nemamo kemijsku analizu tla, odnosi hranjiva potrebnih za uzgoj šećerne repe ne mogu biti odgovarajući.

Uz kemijsku analizu tla nužna bi bila i analiza fizikalnih svojstava tla.

Šećerna repa je vrlo zahtjevna kultura, jer u relativno kratko vrijeme treba stvoriti ogromne količine zelene mase i korijena (80-100 t/ha).

Šećerna repa je posebice osjetljiva na nedostatak bora. Bor je kod drugih kultura bitan za vitalnost polena i oplodnju, a kod šećerne repe nedostatak bora može prepoloviti prinose, jer dolazi do truleži vegetacijskog vrha i sredine korijena šećerne repe, te se smanjuje prirod i posebice digestija.

Rezultati istraživanja dr. sc Milana Pospišila (2002.god.) govore da primjena Fertine B u količini 25 l/ha . (1,0 kg/ha B) daje povećanje prinosa korijena za 12,3 % i prinos

¹ *dipl.ing. Ivan Gašpar*, Petrokemija d.d, Tvornica gnojiva. Kutina

šećera za 12,1 %.

Na egzaktnim pokusima dr. Kristela-Osijek 2003. je na tri različite lokacije s 25 l/ha Fertine B dobro povećanje prinosa šećera od 310-480 kg/ha ili u prosjeku 400 kg/ha šećera više.

Ako bi sada uspoređivali cijenu koštanja primjene 25 l/ha Fertine B, koja se obično provodi zajedno s prskanjem repe protiv bolesti ta cijena je zanemarivo mala u odnosu na dobivenih 400/kg šećera/ha.

Kako želimo biti sasvim praktični i sa obzirom da je prirodna opskrbljenost borom vrlo niska a bor se iznosi prirodima i ispire vodom, možemo sa sigurnošću tvrditi da šećernu repu na svim tlima u Hrvatskoj treba gnojiti ukupno sa 2-5 kg/ha i u tom slučaju bor neće utjecati na smanjenje priroda.

To se postiže primjenom NPK 7-20-3 + 0,5 %B u količini 800-1000 kg/ha ili primjenom NPK 6-18-36 + 0,5% B u istoj količini.

Količinu NPK i formulaciju izabrati na osnovu analize i tako osigurati početnu količinu bora kako šećerna repa ne bi oskudijevala u najranijoj fazi razvoja.

Čim repa razvije veću lisnu masu 6-7 listova zajedno sa tretiranjem protiv cercospore predlažemo primijeniti i 25-50 l/ha Fertine B. Dobro je istu količinu Fertine primijeniti nakon tri tjedna iako istraživanja pokazuju da je po nekada dovoljno samo jedno tretiranje.

Bez obzira koji preparat koristite kao izvor bora predlažemo primijeniti 1-2 kg Bora/ha putem tla prije sjetve, a 0,5-1,0kg/ha putem lista u tijeku vegetacije.

I tako mala količina biogenog elementa bora može znatno utjecati na povećanje priroda korijena šećerne repe i prinos šećera po hektare.